

Samenvatting van het proefschrift

Wietse Eshuis

"Shifting emphasis in pancreatic surgery – pre-, intra-, and postoperative determinants of outcome"

Promotiedatum: 11 april 2014

Universiteit: Universiteit van Amsterdam

Promotor:

Prof. dr. D.J. Gouma

Co-promotor:

Prof. dr. O.R.C. Busch

In dit proefschrift werden factoren bestudeerd die van invloed zijn op de uitkomsten van alvleesklierchirurgie, met aandacht voor de preoperatieve diagnostiek, de chirurgische behandeling en postoperatieve zorg voor patiënten met alvleesklierkanker. Het proefschrift bevat resultaten van zowel grote gerandomiseerde trials, als van studies die zijn uitgevoerd in de patiëntenpopulatie van het Academisch Medisch Centrum (AMC), een gespecialiseerd centrum voor patiënten met aandoeningen van lever, galwegen en alvleesklier. Centraal in het proefschrift staat één van de meest voorkomende complicaties na pancreatoduodenectomie, vertraagde maagontlediging. Vertraagde maagontlediging is een veel voorkomende complicatie na de meest gangbare operatie voor alvleesklierkanker, de pancreatoduodenectomie, ook wel 'Whipple'-operatie genoemd. Bij deze operatie wordt onder anderen de twaalfvingerige darm verwijderd, waardoor er een nieuwe verbinding tussen maag en dunne darm gemaakt moet worden. Bij patiënten met vertraagde maagontlediging komt de maag niet goed op gang na de operatie, waardoor men misselijk wordt en niet kan eten. Veelal is dan langdurige behandeling met een maagsonde nodig, en ondersteuning met sondevoeding of voeding via de bloedbaan. De complicatie is lastig te behandelen.

In dit proefschrift wordt een grote gerandomiseerde studie beschreven, waarin deelnemende patiënten lootten tussen twee verschillende manieren maagaansluiting: voor of achter de dikke darm langs (ante- of retrocolisch). Kleine studies suggereerden dat een antecolische verbinding minder vertraagde maagontlediging tot gevolg had dan een retrocolische verbinding. In dit proefschrift valt te lezen dat deze resultaten in het AMC niet bevestigd werden. In de gerandomiseerde studie, met in totaal 246 patiënten uit tien deelnemende ziekenhuizen, werd overtuigend aangetoond dat de route van de maagaansluiting geen effect heeft op het voorkomen van vertraagde

maagontlediging. Ook de kwaliteit van leven was niet verschillend tussen de beide groepen.

In andere hoofdstukken in het proefschrift worden wel mogelijk andere oorzakelijke factoren gevonden van vertraagde maagontlediging: patiënten die vóór de operatie al tekenen hebben van een verstoorde maagpassage, lijken een groter risico te hebben op de complicatie, net als patiënten die in de vroeg-postoperatieve periode verhoogde glucosewaarden in het bloed hebben. Het proefschrift bevat ook de lange termijn resultaten van de DROP-trial, een studie waarin patiënten met geelzucht door een tumor in de alvleesklierkop, lootten tussen eerst galwegdrainage (waarbij de geelzucht wordt opgeheven) met daarna de operatie, of direct operatie, dus zonder galwegdrainage. Deze studie toonde aan dat preoperatieve galwegdrainage gepaard gaat met significant meer complicaties, en dat patiënten beter direct geopereerd kunnen worden. De lange termijn resultaten in dit proefschrift laten zien dat er tussen de beide groepen geen overlevingsverschil is. Dit betekent dat indien er toch preoperatieve galwegdrainage moet worden uitgevoerd, bijvoorbeeld vanwege logistieke redenen of galgangontsteking, dit uitgevoerd kan worden zonder de overleving te verslechteren.

Ook de preoperatieve diagnostiek komt aan bod: in dit proefschrift wordt een groep patiënten geïdentificeerd, die mogelijk baat heeft bij een kijkoperatie, voorafgaand aan de operatie waarbij getracht wordt de tumor te verwijderen. Bij patiënten met veel gewichtsverlies en grote tumoren, kan zo'n kijkoperatie een zinloze open operatie voorkomen.

Ook worden in het proefschrift de gevolgen beschreven van een veel voorkomende variatie in de bloedvoorziening van de lever, en van een zeer zeldzame complicatie na pancreatoduodenectomie, lekkage van de maagaansluiting.

De resultaten van dit proefschrift dragen bij aan de verdere ontwikkeling van chirurgische behandeling van alvleesklierkanker. Daarnaast bieden de resultaten weer nieuwe aanknopingspunten voor verder onderzoek in deze groep patiënten.